

Теорія та історія державного управління

УДК 35.077.6:35.081:004.738.5(477)

Олісевич Маркіян Мирославович

аспірант

Львівського національного університету імені Івана Франка

Oliskevych Markiyan

Postgraduate Student of the

Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

ORCID: 0009-0000-5465-880X

СЕРВІСНО-ОРІЄНТОВАНІ КОНЦЕПЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ:

ЛОГІКА ВЗАЄМОДОПОВНЮВАНOSTI

SERVICE-ORIENTED CONCEPTS OF THE MODERN STATE:

THE LOGIC OF COMPLEMENTARITY

***Анотація.** Вступ. Стаття аналізує логічний зв'язок сервісно орієнтованих концепцій сучасної держави у контексті формування сервісної орієнтації органів публічного управління. До кола таких концепцій віднесено соціальну, правову, новітню, електронну (цифрову), мережеву та екологічну державу. Сукупність цих понять формує уніфікований науковий дискурс, який дозволяє комплексно охарактеризувати багатовимірний процес становлення сервісної держави. Актуальність дослідження зумовлена потребою інтегрованої теоретичної основи модернізації публічного управління, зорієнтованої на сервісні функції як ключовий напрям діяльності держави.*

***Мета.** Виявити логічні взаємозв'язки між концепціями сучасної держави з позицій сервісної орієнтації органів публічного управління.*

Матеріали і методи. Дослідження ґрунтується на аналізі праць українських та зарубіжних авторів, присвячених теоретико-методологічним аспектам сервісно орієнтованих концепцій сучасної держави. Застосовано системний підхід, що забезпечив комплексне розкриття зв'язків між концепціями соціальної, правової, новітньої, електронної, мережевої та екологічної держави.

Результати. Сервісна орієнтація органів публічного управління формується на основі узгодження цінностей і принципів різних концепцій сучасної держави. Концепція сервісної держави акцентує на наданні якісних публічних послуг, орієнтованих на динамічні потреби суспільства та бізнесу. Концепція правової держави визначає верховенство права як основу сервісної діяльності. Соціальна держава формує соціальний вимір публічних послуг, а екологічна — екологічну безпеку та раціональне використання природних ресурсів. Новітня держава репрезентує інноваційно-технологічний аспект сервісної діяльності, інтеграцію цифрових та мережевих інструментів і активну участь у глобалізаційних процесах. Узгодження цих підходів забезпечує системне бачення модернізації публічного управління.

Перспективи. Подальші дослідження передбачають аналіз практичної імплементації зазначених концепцій у діяльність органів публічного управління України.

Ключові слова: сервісна держава, правова держава, соціальна держава, електронна держава, мережеве врядування, екологічна держава, модернізація публічного управління, публічні послуги.

Summary. Introduction. This article investigates the logical interconnection among service-oriented concepts of the modern state within the framework of the service orientation of public administration bodies. The conceptual spectrum

includes the social state, rule-of-law state, modern state, electronic (digital) state, network state, and ecological state. Collectively, these notions form a unified scholarly discourse that enables a comprehensive understanding of the multidimensional formation of the service state. The study is motivated by the need for an integrated theoretical foundation for modernizing public administration, where service delivery represents a core functional priority.

Purpose. The purpose of the study is to identify the logical relationships among modern state concepts from the standpoint of service orientation in public administration.

Materials and methods. The research is based on Ukrainian and international academic literature addressing conceptual and methodological aspects of service-oriented models of the modern state. A systemic approach was applied, enabling the analysis of the interrelations among the concepts of the social, rule-of-law, modern, electronic (digital), network, and ecological state.

Results. The service orientation of public administration bodies is shaped through the integration of principles and values embedded in various state concepts. The service state emphasizes the provision of high-quality public services tailored to the evolving needs of citizens and businesses. The rule-of-law state establishes legal supremacy as the basis for service delivery. The social state ensures the social dimension of public services, while the ecological state introduces environmental safety and sustainable resource use as components of state policy. The modern state concept reflects the innovative and technological dimension of service activities, highlighting the role of digital and network solutions and the state's involvement in globalization and integration processes. Such conceptual integration strengthens the theoretical and methodological basis for systemic modernization of public administration.

Prospects. Future research will focus on assessing the practical implementation of these concepts within the activities of public administration bodies in Ukraine.

Key words: *service state, rule-of-law state, social state, digital government, network governance, ecological state, public administration modernization, public services.*

Постановка проблеми. Сервісну державу визначають як суспільні відносини, що спрямовані на сервісно-орієнтовану державну політику, як цілеспрямований курс дій органів влади та сукупність засобів (механізмів, інструментів, важелів, способів), які вони практично реалізують для створення, забезпечення, функціонування та розвитку сервісної держави (впровадження механізмів взаємодії суб'єктів і об'єктів надання державних та муніципальних сервісів) [7, с. 51]. Це ключова ідея, орієнтуючись на яку в європейських країнах та в Україні формуються уявлення щодо вдосконалення інститутів публічної влади з позицій концепції сервісної держави. Поряд з цим планування інституціонального дизайну сучасної держави залежить від інших концепцій сучасної держави, які так чи інакше зв'язані з сервісними функціями органів публічного управління. Ця ситуація визначає актуальність поставленої у цій статті проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні проблематика побудови сервісної держави в Україні розглянута у багаточисельних наукових працях. Більшість з них зосереджується на конкретно-прикладних питаннях, зокрема таких як зміст понять «управлінська послуга», «публічна послуга», «адміністративна послуга», «соціальна послуга» та їх співвідношенні, організаційно-правовому статусі центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) тощо. Поряд з цим є дослідження, у яких розглядається проблематика

концептуально-методологічного характеру. До таких праць ми відносимо праці зарубіжних та вітчизняних дослідників, зокрема О. Барда та Я. Зондерквіста, А. Неймеріка, І. Еліотта та А. Робертса М. Дзевелюка, П. Клімушина, С. Петькуна, Т. Серьогіної, Л. Стороженко тощо. У цих та інших працях містяться підходи щодо ролі окремої концепції чи оцінки взаємозв'язку різних концепцій сучасної держави. Ґрунтуючись на критичному огляді наукових праць, у яких аналізуються різні концепції сучасної держави у контексті тих чи інших досліджуваних питань, ми робимо висновок, що саме цей напрямок досліджень проблематики сервісної держави є на сьогодні незавершеним.

Мета полягає у розкритті логічного зв'язку концепцій сучасної держави з позицій сервісної орієнтації органів публічного управління.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є праці зарубіжних та вітчизняних авторів, у яких розглянуто концептуально-методологічні питання сервісно-орієнтованих концепцій сучасної держави, на основі яких відбувається модернізація інститутів публічного управління.

У дослідженні реалізовано системний підхід, згідно з яким сервісна орієнтація сучасної держави розглянута в контексті логічного зв'язку таких концепцій як «соціальна держава», «правова держава», «новітня держава», «електронна (цифрова) держава», «мережева держава», «екологічна держава».

Виклад основного матеріалу дослідження. Рамкова модель сервісної держави описується через надання характеристики її суттєвих ознак:

- соціальна спрямованість діяльності органів публічного управління, тісний зв'язок із найбільш важливими потребами та інтересами населення;

- результативність та ефективність надання сервісних функцій управління, обов'язковість досягнення соціально обумовлених цілей, задоволеність громадян якістю наданих їм публічних послуг;
- наявність комфортних умов для отримання громадянами та бізнес-структурами публічних послуг;
- відкритість та гнучкість органів публічного управління, прозорість адміністративних процедур;
- високий рівень довіри населення до публічної влади та її підтримка з боку суспільства.

Ці суттєві ознаки характеризують основу, яка дає можливість знайти логічний зв'язок з іншими концепціями, що впливають на зміну моделі публічного управління відповідно до вимог до інститутів сучасної держави. Способи та шляхи модернізації публічно-владних інститутів на основі різних концепцій сьогодні активно обговорюються. Прибічники концепції сервісної держави стверджують, що вона спрямована на розбудову відкритої та демократичної держави, органи публічного управління якої має забезпечувати ефективне врядування, особливо в частині виконання сервісних функцій. Поряд з цим сервісна орієнтація держави враховує положення інших концепцій, таких як: «соціальна держава», «правова держава», «новітня держава», «електронна (цифрова) держава», «мережева держава», «екологічна держава». Наш дослідницький інтерес полягає у встановленні логічного зв'язку цих концепцій з позицій сервісної орієнтації органів публічного управління, притаманної всім концепціям сучасної держави. Така постановка проблеми вимагає з'ясування, у першу чергу, логіки формування сервісної держави.

Сучасна модернізація інститутів публічного управління на основі різних концепцій супроводжується впровадженням ІКТ, цифровізацією офіційного

документообігу та сфери послуг, інноваційними підходами до організації діяльності органів публічного управління з надання публічних послуг. Без цих інновацій побудова сучасної держави уявляється неможливою, оскільки традиційним інституціям та технологіям публічного управління веберівської держави не достає ресурсів для вирішення складних проблем сьогодення. Сучасна держава не може собі дозволити чисельний бюрократичний апарат. Вона оптимізує свої високі витрати на управління та уникає корупційних ризиків.

Дослідження цього питання має ґрунтуватись на цілісному баченні сучасних концепцій, всієї системи публічної влади в її різних вимірах та її розгляді через призму надання публічних послуг як пріоритетного напрямку діяльності органів публічного управління, на що звертають увагу окремі автори [5]. До того ж система публічної влади окремої країни має бути розглянута у світлі провідних світових тенденцій у контексті різних взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих підходів. Зокрема, автори [5, с. 2] вказують на такі логічні зв'язки з поняттям сервісної держави: «Зміст поняття «сервісна держава» розглядається в рамках категоріального ряду: «соціальна держава», «інформаційний менеджмент», «електронна держава/уряд», «відкрите суспільство», «електронна демократія, і співвідноситься більшою мірою з концепцією інформаційного суспільства». Ми зі свого боку доповнимо, що цей категоріальний ряд є значно ширшим, про що більш детально скажемо нижче. Він має бути доповнений, зважаючи на такі тенденції побудови сучасної держави як децентралізація публічної влади, демократизація суспільного життя, активізація громадянського суспільства та поширення ідеології партнерської державно-громадської взаємодії.

Зазначені провідні світові тенденції відображені у концепціях, логічний зв'язок яких ми маємо встановити. Найбільш розробленими й поширеними у

науковому середовищі вважаються концепції правової та соціальної держави. У європейській та українській науковій літературі достатньо глибоко розкрито їх суть, зокрема у працях [6; 14]. Тому у нас немає необхідності входити до деталей цього питання. Ми зосередимо свою увагу на логіці, яка об'єднує зазначені концепції в єдине ціле. При цьому ми пам'ятатимемо, що формування концепцій сучасної держави є результатом накопичення знань та поступової історичної трансформації соціальних, економічних та технологічних факторів у суспільстві. Результатом їх осмислення як раз й стало створення різних сервісно-орієнтованих концепцій сучасної держави, тобто такої держави, яка вважає своїм основним напрямком діяльності надання громадянам і бізнесу якісних, доступних та зручних публічних послуг.

У рамках нашого дискурсу нам достатньо обмежитись базовими ознаками соціальної держави, які підтверджують її сервісну орієнтованість. Для цього ми звернемось до характеристики соціальної держави, які надані дослідником соціальної політики та трансформації європейських держав загального добробуту А. Гемерійком (Nemerijck A.) [14], який, зокрема, зазначив, що соціальну державу (державу добробуту) можна розглядати у різних вимірах. Він виділяє такі:

- економічний, який характеризує рівень виробництва, споживання, зайнятості населення та стійкість фінансової системи (ринкова держава);
- соціальний, який характеризується рівними можливостями громадян отримати базові послуги з питань охорони здоров'я, освіти, соціального захисту (соціальна держава);
- інституціональний, який характеризує здатність органів публічного управління забезпечувати верховенство права та демократичне врядування (правова держава);

- екологічний, який характеризує стан навколишнього середовища, ефективність в реалізації принципів сталого економічного розвитку та рівня екологічної безпеки (екологічна держава).

З цих базових характеристик ми виділяємо ті аспекти, які в рамках концепції соціальної та правової держави відображають її сервісну орієнтацію на надання базових послуг, зокрема з питань охорони здоров'я, освіти, соціального захисту вразливих верств населення тощо. У будь-яких функціях публічного управління (економічних, політичних, соціальних, фінансових, екологічних, правоохоронних тощо сферах управління) так чи інакше відображається соціальна спрямованість діяльності публічної влади щодо забезпечення громадян, соціальних груп та бізнес-структур необхідними суспільними благами та правами на реалізацію їх професійних, економічних, культурних та інших потреб. Соціальна держава бере на себе зобов'язання щодо їх задоволення. Функціональний зміст цієї діяльності органів публічної влади ми можемо розуміти як виконання «сервісної» функції у широкому розумінні слова – обслуговування соціальних потреб індивіда та соціальних груп щодо забезпечення гарантованих Конституцією України прав і свобод в різних сферах життєдіяльності.

Сервісна орієнтація соціальної та правової держави відображена у документально-юридичній базі, на якій ґрунтується діяльність органів публічного управління країн Європи. Зокрема, звернемо увагу на прийняття у 1996 р. нової редакції Європейської соціальної хартії, до якої приєдналась у 2026 році Україна [8]. Цією Хартією передбачено, що найважливішою функцією сучасної держави є забезпечення високої якості життя всіх громадян за умови одночасного зростання їхньої самостійності та особистої відповідальності за своє власне матеріальне благополуччя.

Європейська соціальна хартія визначила основні принципи та права громадян, зокрема право на працю, право на соціальний захист, право на освіту, право на охорону здоров'я тощо [8]. Положення хартії показують, що вони безпосередньо пов'язані з ідеями сервісної держави. Сервісна держава прагне задовольнити потреби своїх громадян на основі принципів, закладених у соціальну хартію щодо прав на освіту, охорону здоров'я та соціальний захист. У міжнародно-правовому документі звертається також увага на якість публічних послуг, у ньому підкреслюється важливість доступу до якісних соціальних послуг, що є основною функцією сервісного управління. Сервісна держава має бути правовою та соціальною, оскільки вона несе відповідальність за забезпечення соціальних прав, що узгоджується з положеннями Хартії про соціальний захист та право на працю.

У міжнародних документах містяться положення, які покладені в основу ідеології сервісної держави. Цінності останньої тісно зв'язані з цінностями як соціальної держави так й правової держави в їх єдності. Цей зв'язок, зокрема розкрито у працях [1; 6]:

- в умовах розвиненої ринкової економіки людина визнається найвищою суспільною цінністю, яка реалізується через забезпечення гідності, соціальної рівності, соціальної безпеки, соціальної справедливості, соціальної свободи, соціальної солідарності. Органи публічного управління через належне врядування забезпечують економічну ефективність, яка дає змогу на високому рівні задовольняти соціальні потреби людини (ринкова держава – соціальна держава);
- основою соціальної держави є правова держава, яка обмежує монополізм та забезпечує справедливу соціальну політику. Правова держава гарантує виконання органами публічного управління її соціальних

зобов'язань, соціальних прав людини та соціальних потреб (соціальна держава – правова держава).

Таким чином, ідеологія сервісної держави визнає, з однієї сторони, основним напрямком діяльності служіння індивіду через надання публічних послуг. З іншої сторони сама система публічного сервісу є складовою діяльності органів публічного управління як соціальної так й правової держави. Їх ознаки визначають також логіку єдності інших концепцій сучасної держави. Зокрема ми бачимо логічний зв'язок сервісної орієнтації держави з концепцією «стратегічної держави». Для демонстрації цього зв'язку звернемось до наукової праці шотландських дослідників публічної політики Ієна С. Елліотта (Ian C. Elliott) та Алесдера Робертса (Alasdair S. Roberts), які надали характеристики стратегічної держави, які, на наш погляд, притаманні також сервісній державі. На їх думку, стратегічна держава забезпечує [13]:

- формування довгострокових цілей та пріоритетів розвитку суспільства, орієнтуючись на сталий розвиток, соціальну справедливість і конкурентоспроможність.
- контроль ресурсів та ефективну координацію їх використання приватним сектором, громадськими організаціями та міжнародними партнерами.
- швидке реагування на зміни внутрішнього та зовнішнього середовищ, відповідна адаптація політики та підходів.

У центрі уваги стратегічної держави – співпраця з громадянами, бізнесом і громадськими організаціями, що, на нашу думку, є свідченням її сервісної орієнтації. Сучасна стратегічна держава: виконує функцію стимулятора інновацій і змін, спрямованих на підвищення ефективності та конкурентоспроможності економіки; використовує сучасні методи та інструменти управління, включаючи цифрові технології; забезпечує

загальнодержавний підхід до розробки та надання публічних послуг. Ці характеристики, по суті, мають пряме відношення до сервісної держави, органи публічного управління якої свою сервісну функцію можуть виконувати тільки на основі стратегічного підходу. По суті, стратегічний підхід стає необхідним на етапі високотехнологічного розвитку на етапі інформаційного суспільства (новітньої держави), коли виникла економічна потреба з надання суспільству широкого спектру публічних послуг – транспортних послуг з переміщення товарів, їх зберігання, готельних та охоронних послуг тощо.

З концепцією сервісної держави логічно зв'язана також концепція новітньої держави – електронної (цифрової) держави. Для її характеристики в сучасній науковій літературі використовують такі поняття як «інформаційне суспільство», «діджиталізація», «цифровізація», які відображають особливості нової соціально-економічної системи, яка приходить на зміну індустріальному суспільству. Для такого суспільства, що функціонує в умовах новітньої держави, адекватною є модель публічного управління, засноване на прозорості, відкритості, співпраці та залученні громадськості до процесу прийняття рішень через посередництво інформаційно-комунікаційних технологій.

Таку модель інколи називають нетократичною [10, с. 110]. Ми вважаємо, що поняття нетократична держава більшою мірою фіксує увагу на суб'єктах, що контролюють мережі¹, а не на її технологічних аспектах. У даному разі більш коректно застосовувати поняття «мережева держава». У такому разі воно виступатиме конотацією поняття цифрової держави, оскільки воно лише відтіняє той факт, що в умовах інформаційного суспільства ключову роль,

¹ Примітка. Термін «нетократія» (від network – мережа та kratos — влада, управління) вперше був запропонований шведськими журналістами та філософами Олександром Бардом і Яном Зодерквістом. Він означає владу тих, хто володіє доступом до інформаційних ресурсів і контролює ключові мережі (соціальні, технологічні, комунікаційні) [12].

окрім знань, відіграють мережі та технології. Обидва поняття, як «цифрова держава» так й «мережева держава» є конотаціями новітньої держави, яка протиставляється бюрократичним або ієрархічним моделям, характерним для індустріального суспільства.

На основі концепції електронної держави (е-держави) формується сучасна модель публічного управління, яка передбачає широке використання ІКТ для надання публічних послуг, забезпечення прозорості, підвищення ефективності управління та посилення взаємодії між громадянами, бізнесом і владою. Для нас важливим є саме цей аспект, який вказує, що інституціональна конструкція новітньої (цифрової, мережевої) держави поєднується з її сервісною орієнтацією. Публічно-владні інституції держави, користуючись сучасними досягненнями у сфері ІКТ стають спроможними використовувати цифровізацію для надання публічних послуг у різних сегментах суспільного життя – економіці, політиці, культурно-ідеологічній сфері.

Як зазначають автори [5, с. 3] переваги електронної держави, що здійснює публічний сервіс, визначаються такими факторами:

- цільовою орієнтацією виконавчих структур публічної влади на потреби різних соціальних груп населення, що значною мірою зумовлюється перенесенням стандартів і правил бізнесу до системи публічного управління;
- новими якостями управління, заснованими на гнучкому реагуванні відповідно до принципів інтерактивної комунікації та зворотного зв'язку за допомогою призначених для користувача запитів;
- дійсними можливостями реалізації соціальних функцій держави на основі якісного надання публічних послуг широкому колу споживачів;

- зниженням державних витрат управління, пов'язаних із децентралізацією бюрократичних структур і відкритістю процесів прийняття рішень; можливістю контролю процесів управління.

Суспільство на рівні технологічного розвитку новітньої (електронної, нетократичної) держави отримує можливість будувати людино-орієнтовану промисловість відповідно до концепції «Society 5.0» (Super Smart Society). У своїй основі таке суспільство містить нові цінності, які ефективно збалансовують соціум, природу (екологію), економіку та процвітання. Тобто у цій концепції поєднуються соціальні, економічні та екологічні цінності, що відповідають реалізації цілей сталого розвитку та вирішенню глобальних проблем людства [11, с. 6]. Для відображення цього аспекту існує поняття та відповідна концепція екологічної (зеленої) держави.

Сказане вище дає всі підстави вважати, що терміни «сервісна держава», «соціальна держава», «правова держава», «новітня (цифрова, мережева) держава», «екологічна держава», утворюють єдиний науковий дискурс, у якому науковці, можуть досліджувати той чи інший аспект сучасної держави. Сучасній державі різні дослідники дають визначення, виділяючи ті чи інші базові ознаки, створюючи відповідні концепції сучасної держави. Вони відображають дослідницький інтерес вченого та його ціннісні установки. Різноманітність підходів зумовлена прагненням суспільства перебудувати публічне управління сучасної держави відповідно до тих цінностей, які вважаються пріоритетними.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Наведений вище матеріал засвідчує, що сучасна сервісна держава може бути охарактеризована з різних сторін, які є тісно переплетеними й взаємопов'язаними через сервісні функції органів публічного управління. У своїй сукупності всі аспекти відображають цілісні суспільні та публічно-владні відносини. Сервісна

орієнтація держави має осмислюватись в координатах інших концепцій. Такий підхід дає можливість більш системно реалізувати концептуальний підхід щодо модернізації інститутів публічної влади як сукупності ієрархічних та горизонтальних зв'язків між елементами всієї системи публічного управління. Концепція сервісної держави акцентує на наданні якісних публічних послуг, орієнтованих на динамічні потреби суспільства та бізнесу. Концепція правової держави визначає верховенство права як основу сервісної діяльності. Соціальна держава формує соціальний вимір публічних послуг, а екологічна — екологічну безпеку та раціональне використання природних ресурсів. Новітня держава репрезентує інноваційно-технологічний аспект сервісної діяльності, інтеграцію цифрових та мережевих інструментів і активну участь у глобалізаційних процесах. Узгодження цих підходів забезпечує системне бачення модернізації публічного управління. При цьому цінності концепцій соціальної держави, правової держави та екологічної держави покладаються в основу ідеології сервісної держави, в той час як концепція новітньої держави більшою мірою відображає інноваційно-технологічний аспект здійснення сервісної діяльності органів публічного управління.

Подальші дослідження передбачають аналіз практичної імплементації зазначених концепцій у діяльність органів публічного управління України.

Література

1. Даніліна М.І. Україна як соціальна держава: теорія та практика. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Нац. ун-т «Одеська юридична академія», Одеса, 2023. 245 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/26796> (дата звернення: 20.11.2025).

2. Дашковська Н.К. Екологічна держава: теоретико-правовий аналіз. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Харків, 2025. 209 с. URL: https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/download/diss/dashkovskoyi/d_dashkovskoyi.pdf. 7s (дата звернення: 14.07.2025).

3. Дзевелюк М. В. Сервісна держава як функціональна модель сучасної держави. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. Вип. 78. С. 60-67. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/ceee6b89-dc80-4555-a1d8-a09fa87dae4f> (дата звернення: 14.07.2025).

4. Європейська соціальна хартія (переглянута). Страсбург, 3 травня 1996 року (Хартію ратифіковано із заявами Законом № 137-V від 14.09.2006, ВВР, 2006, N 43, ст. 418). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення: 10.06.2025).

5. Клімушин П. С., Спасібов Д. В. Концепція сервісно орієнтованої держави в контексті модернізації публічного управління. *Теорія та практика державного управління*. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2017. № 2 (57). С. 21–28. URI: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/411> (дата звернення: 20.11.2025).

6. Небрат В.В. Теоретичні джерела соціальної держави. *Український соціум*, 2023. № 3 (86). С. 87–109. DOI: <https://doi.org/10.15407/socium2023.03.087>

7. Петькун С. Концепція сервісної держави на сучасному етапі розвитку України. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*. (March 31, 2023; Zurich, Switzerland). 2023. С. 50–51. <https://doi.org/10.36074/logos-31.03.2023.14>

8. Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої): Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 43. Ст. 418. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137-16#Text> (дата зверення: 10.06.2025).

9. Серьогіна Т.В. Система надання публічних послуг в умовах децентралізації: методологічні засади. Дис. на здобуття наукового ступеня доктора наук з держ. управ. Харків, 2021. 349 с. URL: https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/disser_Serohina.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 25.06.2025).

10. Стороженко Л. «Електронний уряд» як інтегрована платформа формування нетократичного публічного управління: досвід Естонії. *Публічно-управлінські та цифрові практики*. 2024. Вип. 1. С. 103–110. DOI: 10.31673/2786-7412.2023.011898

11. Янковський В.А., Тишко О.Ю., Карлін М.І., Фоміна О.О., Національні інтереси в контексті формування «SOCIETY 5.0». *Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна*. 2025. №1 (31). С. 4–11. DOI: [http://doi.org/10.31474/1680-0044-2025-1\(31\)-4-11](http://doi.org/10.31474/1680-0044-2025-1(31)-4-11)

12. Bard, Alexander, Söderqvist, Jan. *Netocracy: The New Power Elite and Life After Capitalism*. Pearson Education, 2002. 269 p.

13. Elliott I. C., Roberts A. The concept of the strategic state: An assessment after 30 years. *Australian Journal of Public Administration*. 2024. P. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.1111/1467-8500.12685>

14. Hemerijck A. When Changing Welfare States and the Eurocrisis Meet. *Sociologica*. 2012. No. 1. P. 1–50. DOI: 10.2383/36887

15. Timothy G. Fehler. *Poor Relief and Protestantism: The Evolution of Social Welfare in Sixteenth-Century Emden*. Cambridge University Press, 1999. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315246475>

References

1. Danilina, M.I. (2023). Ukraina yak sotsialna derzhava: teoriia ta praktyka. PhD thesis in Law. Odesa: Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia». URL: <https://hdl.handle.net/11300/26796> [in Ukrainian].
2. Dashkovska, N.K. (2025). Ekolohichna derzhava: teoretyko-pravovyi analiz. PhD thesis in Law. Kharkiv. URL: https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/download/diss/dashkovskoyi/d_dashkovskoyi.pdf.p7s [in Ukrainian].
3. Dzeveliuk, M.V. (2017). Servisna derzhava yak funktsionalna model suchasnoi derzhavy. *Aktualni problemy derzhavy i prava – Current problems of state and law*, 78, pp. 60–67. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/ceee6b89-dc80-4555-a1d8-a09fa87dae4f> [in Ukrainian].
4. Yevropeiska sotsialna khartiia (perehlianuta) (1996). Strasbourg, 3 May. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062 [in Ukrainian].
5. Klimushyn, P.S. and Spasibov, D.V. (2017). Kontseptsiiia servisno oriientovanoi derzhavy v konteksti modernizatsii publichnoho upravlinnia. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia – Theory and practice of public administration*, 2(57), pp. 21–28. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/411> [in Ukrainian].
6. Nebrat, V.V. (2023). Teoretychni dzherela sotsialnoi derzhavy. *Ukrainskyi sotsium – Ukrainian society*, 3(86), pp. 87–109. <https://doi.org/10.15407/socium2023.03.087> [in Ukrainian].
7. Petkun, S. (2023). Kontseptsiiia servisnoi derzhavy na suchasnomu etapi rozvytku Ukrainy. *Collection of Scientific Papers «LOGOS»*, 31 March, pp. 50–51. <https://doi.org/10.36074/logos-31.03.2023.14> [in Ukrainian].
8. Zakon Ukrainy (2006). Pro ratyfikatsiiu Yevropeiskoi sotsialnoi khartii (perehlianutoi). URI: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137-16>

9. Serohina, T.V. (2021). Systema nadannia publichnykh posluh v umovakh detsentralizatsii: metodolohichni zasady. Doctoral dissertation in Public Administration. Kharkiv. URI: https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/disser_Serohina.pdf [in Ukrainian].
10. Storozhenko, L. (2024). «Elektronnyi uriad» yak intehrovana platforma formuvannia netokratychnoho publichnoho upravlinnia: dosvid Estonii. *Publichno-upravlinski ta tsyfrovi praktyky – Public administration and digital practices*, 1, pp. 103–110. <https://doi.org/10.31673/2786-7412.2023.011898> [in Ukrainian].
11. Yankovskyi, V.A., Tyshko, O.Yu., Karlin, M.I. and Fomina, O.O. (2025). Natsionalni interesy v konteksti formuvannia «SOCIETY 5.0». *Naukovi pratsi DonNTU. Serii: ekonomichna [Scientific papers of DonNTU. Series: economic]*, 1(31), pp. 4–11. [https://doi.org/10.31474/1680-0044-2025-1\(31\)-4-11](https://doi.org/10.31474/1680-0044-2025-1(31)-4-11) [in Ukrainian].
12. Bard, A. and Söderqvist, J. (2002). Netocracy: The new power elite and life after capitalism. Pearson Education. 269 p.
13. Elliott, I.C. and Roberts, A. (2024). The concept of the strategic state: An assessment after 30 years, *Australian Journal of Public Administration*, pp. 1–12. <https://doi.org/10.1111/1467-8500.12685>
14. Hemerijck, A. (2012). When changing welfare states and the Eurocrisis meet, *Sociologica*, 1, pp. 1–50. <https://doi.org/10.2383/36887>
15. Fehler, T.G. (1999). Poor Relief and Protestantism: The Evolution of Social Welfare in Sixteenth-Century Emden. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.4324/9781315246475>